

Istrski tednik

GLAS O SVOBODILNE FRONTE ZA ISTRSKO OKROŽJE

LETO II. - Štev. 5

KOPER, 3. februarja 1951

Letna naročnina 150 din — za Jugoslavijo 200 din

Cena 3 din

„NAŠA DELOVNA ZAKONODAJA“

nova rubrika
„Istrskega tednika“

Naš list je namenjen delavcem ljudstvu, ki v strukturi prebivalstva našega okrožja predstavlja ogromno večino. Med delavce štejemo vse ljudi, ki se preživljajo s svojim delom, to je, da ne živijo na račun drugih, in od dela drugih ter so tudi miselno tako usmerjeni, da nimajo takih sebičnih stremenj, ki spadajo vsi delovni kmetje, obrtniki, samostojni poklici in podobno. Hrbtenico tega ljudstva tvori delavski razred. Zato se bo naš list bavil tudi z vprašanji, ki neposredno zanimajo delavce in namestežnike, to je ljudi, ki so v delovnem razmerju ter bo obravnaval pravice in dolžnosti, ki iz tega delovnega razmerja izhajajo.

Nasi bratje, delavci in uslužbeni v FLRJ imajo svoje sindikalne in strokovne liste, ki obravnavajo taka vprašanja. V LR Sloveniji izhaja »Delavska enotnost«, glasilo GO Zveze sindikatov Slovenije, ki se bavi s problemi, katerim se ukvarja delavski razred v tej ljudski republiki, spremlja njegove napore in je oznanjevalec njegovih zmag.

»Delavske enotnosti« je priložena periodična priloga »Ozornik socialističnega dela«. V uvodni besedi, ki jo ob priliki objave prve številke napisal minister za delo LR Slovenije, je med drugim rečeno: »Naša naloga bo, da tudi v tej prilogi pojasnjemo demokratska načela ukrepov naše ljudske oblasti. Vsi zakoni in urede, ki jih je izdala naša ljudska oblast, služijo izključno koristi države, to je delovnemu ljudstvu naše države, naprepi so pa proti ostanom buržoazije, skratka proti vsakomur, ki hoče ovrniti graditev socializma v Jugoslavijo.

Zaradi finančnih razlogov ne moremo v našem okrožju izdajati posebnega sindikalnega glasila, še manj pa moremo izdajati tako prilogo. Zato bomo v našem listu določili za ta vprašanja primeren prostor ter ob tej priliki vabimo k sodelovanju vse tiste tovariše, ki se bavijo z vprašanji delovnih razmerij in delovnih pogojev, skratka z vprašanji delovnega prava, da v tej naši rubriki sodelujejo.

Ti članki ne bodo služili samo našim delavcem in uslužbenim za spoznavanje njihovih pravic in dolžnosti, pač pa bodo razširili pojme tudi tistim tovarišim, ki se poklicno bavijo s temi vprašanji. V prvi vrsti pa bodo ti članki koristili našim sindikalnim funkcionarjem, da bodo lahko dejali članom svojih sindikalnih podružnic potrebna pojasnila, kakor tudi vodilje, ki jih naša gospodarska podjetja, da bodo lahko dajali svojim uslužbenim vse to, kar jim po obstoječih predpisih pripada.

Kot prvi, ki je sodeloval pri realizaciji te naše zamisli, je bil Zavod za socialno zavarovanje v Kopru. S tem je hotel poudariti, da je ta ustanova čisto socialistična ustanova, katere edini cilj je, zagotoviti našemu delovnemu človeku zavarovanje v vseh ohih primerih, ko vsled bolezni, onemoglosti ali starosti izpade iz delovnega procesa.

Zato bomo tem vprašanjem posvetili vso pažno posebej sedaj, ko naši oblasni organi proučujejo možnost izboljšanja predpisov na področju socialnega zavarovanja.

V tej naši rubriki bomo poleg člankov, ki bodo obravnavali konkretna vprašanja iz področja našega delovnega prava, odgovorjali tudi na vprašanja, ki jih bodo posiljali posamezni citatelji uredništvu našega lista. Na vsako doseglo vprašanje bomo javno odgovorili tako, da bo tak odgovor koristil ne samo osebi, ki je vprašanje postavila, pač pa vsem onim, ki se nahajajo v podobnem položaju.

Citatelje vabimo, da se številke na šega tednika spravljajo in hranijo, ker bodo članki pisani po nekem ločnem vrstnem redu ter bodo vsi skupaj tvorili neko povezano celoto, h katerim se bodo lahko zatekali, ko bodo v dvomih, kako izvajati posamezne delovnopravne predpise.

V edini želji, bi koristili našemu delovnemu človeku ter upajati z izvajanjem naših delovno-pravnih predpisov potreben red in sistematičnost in s tem pripomoči k poglabitvi avtoritete naše ljudske oblasti, stopamo s to našo rubriko pred javnost, čim bolj bodo ljudje spoznavali naše iskrene prizadevanje, tem večja bo njihova predanost socialistični domovini in naši herojski Partiji.

Uredništvo

DELO SOCIALNEGA SKRBTVA V NAŠEM OKROŽJU

Vsestranska pomoč prizadetim vasem

Velika skrb za vojne invalide, sirote in onemogle

Delo poverjenstva za socialno skrbstvo je tako široko in vsestransko, da ga je težko opisati v tako kratkih besedah. Zdi se mi, da je zelo malo ljudi po naših vaseh in mestih, ki ne bi poznali te ustanove. Kdo je prvi prisločil na pomoč takoj po osvoboditvi, že 1945 leta, našemu človeku, bosemu in nagemu, vsemu oropanemu od vojne vihr, če ne socialno skrbstvo?

Lahko rečemo, da se je na pogoriščih še kadilo, ko je bila ta ustanova že postavljena in dajala najprejnejšim prve podpore. Tega ne bodo pozabili številni smarčani, ki so bili 1945 leta brez strehe in ognjišča, niti Marčezani in ne Bošterani, ki so parti-

zanom vse dali in bili ob osvoboditvi praznih hiš. Takih je bilo mnogo v našem okrožju.

Ta pomoč je postajala iz leta v leto večja, dokler se ni naš človek končno opomogel in se postavil na svoje noge.

Takrat smo se pogovarjali o podporah na množinskih sestankih in jih do, ločali najpotrebnejšim. Danes se govori le še ponekod o teh podporah. Zaradi tega bi kdo ugetil reči, ali vsaj misliti, da je ta ustanova prenehala delovati in razdeljevati podpore — prenehala podpirati našega človeka, kakor je bilo to običajno in vidno v prvih letih.

Se danes, če pogledamo to ustanovo od blizu, se bomo prepirali, da pomaga našemu človeku še v mnogo večji meri kakor takrat. Invalidi, matere, očete in žene padlih v NOB, iz prve svetovne vojne in druge prejemajo redne mesečne podpore, invalidnine in penzije in tako o tih potrebne več razpravlja na množinskih sestankih. Sirote in starčki brez sredstev za vzdrževanje in varuhov prejemajo ravno tako podpore ali pa so v raznih domovih. To nam dokazuje, da ni pomoč socialnega skrbstva nič zmanjšana, pač pa mnogo večja.

Veliko in pomembno delo, ki ga je opravilo socialno skrbstvo, je ureditev doma onemoglih, in s tem so dvignili kapaciteto bolnice, kjer so bili prej starčki v varstvu, za 40 odst. V Piranu so že zgradili zavod za materinstvo, katerega so prav te dni odprli. Ta je poleg onega v Kopru v našem okrožju. Te dni so odprli v Piranu prav tako otroško zavetišče za 50 do 70 otrok, v katerega bodo sprejeti v varstvo otroci brez staršev, otroci zlobojnih staršev in zapušteni otroci. Povečali bodo dom onemoglih v Izoli in jim priključili onemogle mesta Kopra in s tem bo dvignjena kapacite-

ta koprskih bolnice za 25%. Kaj pa mladinski dom? Kaksne nespremljive vrednosti je za naš okraj. Ta dom že več časa opravlja to svojo važno vlogo. Tam je dobil streho in hrano marsikateri otrok, danes že mladinec, ki mu je vojna vzela starše.

Za vse to je skrbelo poverjenstvo za socialno skrbstvo in še nadalje skrbi in vzdržuje vse omenjene domove.

Poglejmo sedaj izdatke tega zavoda v letu 1950 v primeru z letom 1949

Poverjenstvo je izdalo za podpore, za zdravila vojnim poškodovancem prve svetovne vojne in iz NOB in za vzdrževanje domov za onemogle v Kopru, Izoli in Piranu v 1950. letu za 35% več kakor v letu 1949. Za podporo siromasnih mladini, za vzdrževanje mladinskih domov v Kopru in v Piranu in za kolonije so v letu 1950 izdali za 36% več kakor v 1949 letu.

Kar smo zgoraj opisali, še zdaleč ni vse, kar je ta pomembna ustanova nudila našemu ljudstvu.

SLOVES JUGOSLOVANSKEGA VINA NA SVETOVNEM TRGU

Uspešno tipiziranje vina v pogojih socialističnega gospodarstva

Jugoslavija se uvršča med države, ki izvažajo precej vina. Med prvo in drugo svetovno vojno je bila Jugoslavija četrta med vinogradniškimi državami v Evropi, leta 1941 pa samo na sedmem mestu. Jugoslovansko vinarstvo ni moglo tekmovali z vinarstvom naprednejših dežel, ki imajo tradicijo pri pridelovanju izvršnih, sortnih vin. V stari Jugoslaviji industrijske predelave grozdja skoraj ni bilo. Večina vinogradnikov je imela

manjše vinograde, tako da ni bilo močnejše sortirati in ga ne primerno gojiti.

Po osvoboditvi so nastali z ustanovitvijo močnih vinogradniških združenj in državnih posestev ugodni pogoji za razvoj vinogradništva. Seveda morajo jugoslovanski vinogradniki zdaj tudi premagovati velike težave, ker jih še vedno čaka odgovorna naloga, da vinograde obnovijo ter uredijo, omogočijo strojno delo in povečajo donos. Razen tega gradijo sodobne vinograde (kletarske) obrate. V Jugoslaviji je zdaj okrog 200.000 ha vinogradov ali 2% kmetijske površine. Vinogradi dajo približno štiri milijone hektolitrov vina.

Izvoz alkoholnih pijač razveseljuje narasča, kar kaže, kako velikega gospodarskega pomena je vinogradništvo. Leta 1947 je bil izvoz za 50% večji kakor leta 1946, leta 1948 za 70%, leta 1949 za 25% in lani za 30%. Leta 1949 izkazuje nazadovanje zaradi informbirojske blokade, ko se jugoslovanska izvozna trgovina še ni usmerila na druga tržišča. Zdaj pa izvažajo alkoholne pijače v Brazilijo, ZDA, Avstrijo, Zgpadno Nemčijo, Avstralijo, Belgijo, Švico, Anglijo, Trst, na Nizozemsko, Dansko, Švedsko, in Norveško. V Belgiji je svobodno tržišče za alkoholne pijače. Na njem so se v kratkem časa povzpeli na četrto mesto, po kakovosti blaga, pa so med prvimi deželami.

Lani se je Jugoslavija na številnih mednarodnih velesejnih dobro uveljavila z alkoholnimi pijačami ter si pridobila sloves. Letos bodo imela izvozna podjetja zaradi tega, tem hvala.

Jugo-vzhodno od Skoplja je začel v večjem obsegu obratovati premoženik Kačanov, ki ga bo zaradi nadaljnega razvoja v naškrajšem času povežala z glavno progo Skoplje-Tito Velos nova železniška proga.

Nova knjiga »Resnica o Jugoslaviji« je izšla v Argentini

Proti koncu preteklega leta je v Buenos Ayresu izšla v več tisoč izvodih knjiga z naslovom: »Resnica o Jugoslaviji«. Spisal jo je Petar Zarić, jugoslovanski izseljenec v Argentini. Pisatelj se je po resoluciji informbiroja napotil v Jugoslavijo, da se prepriča o stvarnosti in tej državi. Zato je knjigo namenil argentinski javnosti in tamkajšnjim jugoslovanskim izseljencem. Zanimljiva tudi važno vlogo med jugoslovanskimi izseljenci v Južni Ameriki, ki so ostali zvesti socialistični domovini.

V Ljubljani bo odprta Moderna galerija

Na dan obletnice smrti velikega slovenskega pesnika doktorja Franceta Prešerna 8. februarja bo v Ljubljani uradno slovesno odprta Moderna galerija. V zgradbi Moderne galerije, ki se nahaja v enem najlepših predelov Ljubljane v Titovju je bilo doslej prirejenih že več umetniških razstav, odslej pa bo odprta stalna razstava del slovenskih slikarjev. Poleg Narodne galerije bo Moderna galerija največji paviljon v Sloveniji.

ZNAKI RAZKROJA V ITALIJANSKI PODRUŽNICI KOMINFORMA

Vidna funkcionarja KPI in poslanca Magnani in Cucchi obsojata politiko podrejanja nacionalnih pravic tujim interesom

Nenaturna politika italijanske kominformistične partije je dala sedaj svoje nezaželene sadove. V vodstvu KPI so se našli ljudje, katerim je začela predsedati vloga italijanske partije kot enostavnega priveska Moskve in podrejanje interesov delavnega razreda italijanskega ljudstva stremeljem njemu sovjetskega imperializma v svetovni zlasti sedaj, ko ta imperializem poziva svet v vedno večjo vojno nevarnost.

Poslanca italijanske KP Magnanin in Cucchi sta se uprila liniji italijanskega kominformizma, ki ne pozna razen SZ nikogar in ugotovila, da je človek lahko dober komunist a tudi Italijan obenem. Po njihovem mnenju ni neobhodno potrebno za komunistično državo vse ideale, ki odključijo lasten narod in se odreče domovini. Sedaj sta s tem zagrešila po poljih italijanskega kominformizma največjo vladajočo delovnim ljudstvom, nad

komunistično stvarjo in svetovno revolucijo. Tudi ne manjkajo običajne posvode, da sta plačanca zapadnega imperializma zlasti Amerike, zato da za njegelo zmedo v vrste mednarodnega delavskega pokreta. Vodstvo v Rimu je naredilo vse, da bi poslancata odvrgnilo od njovega namena, vendar sta oba vztrajala na svoji odločitvi. Ko se nista odzvala vabilu Seccelje, da bi se zgledala v predstveni pisarni, je ta poslal za njima dva človeka, pri čemer je diskusija postala tako živahna, da se je vmes vključila policija. Strankino vodstvo bi hotelo sedaj seveda vsot stvar bagatelizirati in osmešiti, češ, da oba možakarja nobenega ne predstavljata, niti sebe ne. Toda Magnanin je bil partijski sekretar za pokrajino Reggio Emilia, ki predstavlja trdnjavo italijanskega kominformizma, bi je partijski horec in je zato prejel najvišje italijanske partijske odločitve v Italiji zlasti komaj za hrabrost. Nič manj pomemben ni njegov tovariš Cucchi, ki je ravno tako igral visoko vlogo v italijanskem komunističnem krogu.

S tem je kriza, ki je že dal časa tlela v italijanski kominformistični partiji postala očitna. Gotovo ni utrdila, ki se je itak omajane položaja Togliattija, ki se je radi svojih neuspehov v prizadevanju, da izvede v Italiji ruske zahteve moral iti zdraviti v Moskvo. Sprito javnega razkola izgleda, da se lahko nadaljuje svoje zdravljenje.

Prvo zasedanje zveze ERS

V nedeljo od 9-ih se je sestel v Kopru glavni odbor Zveze enotnih razrednih sindikatov Svobodnega tržaškega ozemlja, da bi izvolil predsedstvo in izvršni odbor. Na tej seji so glasno odobrili predlog glede imenovanja Bortola Petronia za predsednika Zveze in dveh podpredsednikov: Zorja Edo in Magliada Maria.

V izvršni odbor pa so bili izvoljeni tovariši Bortolo Petronio, Luiza Giordano, Uljeni Giovanni, Magliada Maria in Lipovec Franc; v drugo tajništvo pa Dolenc Edo, Zorja Edo in Gregoriš Milo.

Skupni revizorjev pa bo predsedoval Piero Guerrino.

Drugo zasedanje izvršilnega odbora bo prihodnji mesec.

Koliko novih naročnikov

na »ISTRSKI TEDNIK«

boš pridobil v tekmovalju na čast desete obletnice ustanovitve OF?

Razočarani se vračajo

Tudi ta teden lahko navedemo nekaj značilnih primerov, ki dokazujejo, kako je lepo in nadejno življenje ljudi, kateri zapušajo naše okrožje, zato, da bi nsvobodno zadihali ono stran demarkacijske črte. Tukaj v borbi za gospodarski razvoj naše cone, ki nujno zagotavlja višji življenjski standard našemu ljudstvu, kaj pa še da bi se jim v tej borbi pridružili? Težko je živeti se v delovno disciplino, izvrševati naloge, vzdrževati napore in premagovati težave, ki jih z vso resnostjo postavljajo pred vso ljudstvo cilji, ki smo si ga zastavili.

Treba je resnih in zdravih značajev, ljudje morajo zaupati v bodočnost, zavedati se morajo, da bodočnost držijo sami v svojih rokah, da je predvsem odvisno od nas samih, če se bo naša

pokrajina razvila v plodno deželo srečnih ljudi ali bo ostala za vedno trda, trpeča Istra.

Da bomo premagali težave in osvojili naš cilj nam je dobri porok dejstvo, da je pri nas vedno manjši odstotek onih, ki si želijo spremembe in nase, da laskavim besedam lažnivcev, kompromitiranih kršiteljskih huj, skatev, ki hotejo na vsak način dokazati, da je pri nas življenje nemogoče.

Te dni se je po devetih mesecih romanja vrnil na svoj dom Pavletič Marcelo iz Bušćine. Končno je spoznal, da se še da živeti edino na svojem domu. Devet mesecev se je klatil po svetu, med tem časom pa je delal samo kakih dvajset dni. Največkrat je prenočeval na kolnih v pristančih. Vljudoost tistih ljudi pa je moral draž plačati. Predno je legel, je moral poskrbeti za snago na kolnih, nato se je lahko »zdelal« vrget med vrce in vrvi.

Pavletiču ni bilo lahko odločiti se za vrnitev. Doma je pustil mlado ženo in sina. Naj bi se vrnil k njima tariscapan in lačen? In vendar se je odločil.

Ravno tako se je odločil Bráćo Berlo iz Krasice, ker ni hotel na svetlo osebnem dokumentu pečati, ki ga tamkajšnje oblasti natisnejo vsem beguncem in s tem označujejo njih spolozajna.

MEDNARODNIH POLITIČNIH DOGODKOV

Pregled

Površnemu opazovalcu mednarodnega političnega dogajanja zelo tužno in nelogično zveni prečeno vprašanje ohranitve svetovnega mira danes, ko je hrepenenje po ohranitvi mira pri vseh narodih sveta močnejše kakor kdaj koli. Pa tudi državniki in diplomatske osebnosti bodisi vzhodni, kakor zahodni, južni ali severni; prav vsi vlagajo nečloveške napore, da bi dosegli ta skupni cilj. Skratka ni niti enega človeka na vsem svetu, ki hoče vojno. Potemtakem, v čem naj bi bila prav za prav prečeno težava vprašanja; mar je tukaj posega vmes neka tuja, naravna sila, ki vsiljuje človestvu vojno?

Ne, ta tuja sila kvečjemu ukazuje človeštvu razvoj — napredek, dočim vojne, ki se danes kuhajo, nimajo s tem napredkom ničesar skupnega, temveč nasprotno. Torej za pravilno razrešitev tega rebusa moramo predvsem vedeti, da vsebuje današnja horda za mir precejšnjo dozo demagogije. Na eni strani rane sloboholmske in varšavske konference pripadnikov smirus, na drugi strani pa povokacije na jugoslovanskih mejah. Narodi sveta v resnici želijo mir in tudi nekateri državniki, toda takih državnikov, ki iskreno delajo za mir, je zelo malo in še ti ne spadajo med predstavnike velikih sil. Socialistična Jugoslavija je nedvomno najdosled-

nejša braniteljica miru in si je zato tudi pridobila ogromne simpatije in ugled pri vseh narodih. Nabralna akcija za mir v Jugoslaviji, ki se je naglo razširila med ameriškim in angleškim ljudstvom in te dni tudi v Franciji, je najboljši dokaz za to.

Še samo dejstvo, da je danes za ohranitev mira nujno potrebna oborožitev, spravlja svet v veliko zaganjo. In to prepričanje, ki izgleda nelogično in protinaravno, se je, duci s številnimi pomisleki, v svetu že precej uveljavilo. Kratki za oborožitev nikakor še ne pomenijo vojaške moči. Kaj bi se mogla na primer dogoditi, če bi ne mogla Evropa z vso ameriško pomočjo postati dovolj močna, da bi predstavljala opozor za mir? To je vprašanje, ki moti države zahodne Evrope. Miroljubni svet je v skupek zaskrbljen zaradi tekmene v oboroževanju. Toda danje čase, ko se je začelo določiti že itak ogromnim vojnim kreditom vsak dan nove milijarde dolarjev, rubljev, funtov, sterlingov, frankov itd., je postala od tega vprašanja nekoliko indifrenten in osredotoči svojo pozornost na druga zanimivijša, bolj praktična vprašanja.

Tako je bilo v preteklem tednu u srednja točka pozornosti svetovnega javnega mnenja korejsko vprašanje v zvezi s kitajsko oboroženo intervencijo. Pri reševanju tega vprašanja sta odločno nastopila za svetovni mir nevarni ekstremni stališči dveh glavnih interesov — ZDA in SZ. Medtem ko se je Amerika zaletela s proglasitvijo Kitajske za napadalno, kar zapira vrata vsem nadaljnjim možnostim mirne rešitve tega vprašanja, SZ to intervencijo odločno zagovarja in s tem svojim stališčem je dejansko onemogočila vsak napredek pogajanj za mirno rešitev korejskega vprašanja.

Omebnne vredni so pri tem napori dvajsetih azijskih in arabskih držav z Indijo na čelu, ki so krenile odločno po poti mirne rešitve tega perečega vprašanja. ZDA niso sile miru niti tokrat dosegle zaželenega uspeha, ker so se v političnem odboru OZN s sprejetjem ameriške resolucije uveljavile sile nasilnega reševanja vprašanja Daljnega vzhoda, kar bi ugetnilo priversti do težkih posledic.

V preteklem tednu je tudi novo imenovan vrhovni poveljnik zapadno-evropske vojske general Eisenhower zaključil svojo bežno potovanje po evropskih prestolnicah. Deljansko je vojska, kateri poveljuje slavni ameriški general, še samo na papirju, na katerem je napisana v Bruslju sprejeta odločitev držav atlantskega pakta, da se ustanovi. Nekateri jamreč menijo, da je bilo potovanje generala Eisenhowerja le formignega značaja, namenjeno predvsem pobujanju škodljivih pojnov izotacionizma, ki so začeli požajati čase sejati zmedo v glavah državljanskih zvezdnatih dežele. Sprito vedno ostrejši kritik Trumanovi zunanji politiki, ki so predvsem izraz splošnega nezadovoljstva Američanov zaradi razvoja dogodkov v svetu in neuspehov na Koreji — saj se na Koreji bore in umirajo skoraj le kitajsko ameriški vojski in je na tehtnici predvsem ameriški prestiž — je bilo morda res potrebno poslati neko ugodno osebnost v Evropo po poročilo, katero naj bi opogumilo Američane s tem, da niso ostali osamljeni, s kateri trdijo nekateri tmeodileci.

Toda Eisenhowerjevo poročilo je lahko kakršno koli, delstvo, da Evrope gledajo na oborožitev in na morebitno svetovno vojno z drugimi čim bolj Američani, ostane isto. Evropska ita so bila glavno poročilo obeh svetovnih vojn in evropski narod so začeli vsi njuno storilo. Nisi ne želijo, da bi se tudi tretji železnici, ples odigral na njihovih tleh. Če je to ZDA glavno dobilo vlogo, če se je že ne da prepričati, pomeni za Evropo nova svetovna vojna katastrofa in ji je vseeno, kdo bo zadnji zmagovalac. To bi morali vedeti Američani, pa bi laže razumeli tudi za njih naravnost prenesljivo potprijetivost njihovih zahodnoevropskih zaveznikov nasproti kitajski intervenciji na Koreji in odločno odklanjanje oborožitve Nemčije. In končno bi se morali zavedati, da mir ali vojna za Evropo ni vprašanje ugleda, temveč vprašanje obstoja.

SKRB socialistične JUGOSLAVIJE ZA OSVOBOJENE KRAJE

Ministrstvo za osvobodene kraje je doletelo v preteklem letu 241 milijonov 567.000 dinarjev kredita za dvig življenjske ravni prebivalstvu slovenskega Primorja. Ta sredstva so bila izrabljena za gradnjo 83 objektov, med katerimi stanovanjski bloki v Novi Gorici, elektrifikacija vasi, gradnja vodovodov in goratih predelih, poravnalo cest in dvig krajevnega gospodarstva.

V Novi Gorici so popolnoma dokončali pet stanovanjskih blokov, druge štiri pa bodo dovršili v drugem polletju letosnjega leta. Tako bodo pridobili 216 družinskih in 118 samskih stanovanj. V Novi Gorici so že pokri, li veliko petnaestoposlojno zgradbo, kjer bodo prostori uprave gorjske oblasti. Za njeno izgradnjo so lani porabili 30. milijonov dinarjev.

Za delo, ki so ga letos v načrtu v slovenskem Primorju je zvezna vlada dodelila 169 milijonov 886.000 dinarjev, poleg tega pa je pristigla še 160 milijonov dinarjev, ki jih je dodelila

Tudi vlada Črne gore je nagradila umetnike

Tudi republika Črna gora je po osvoboditvi dosegla na področju umetnosti in kulture mnogo lepih uspehov kakor še nikoli doslej. Po zaslugi oblasti, ki vsestransko podpira kulturo in umetnost, deluje danes v Crni gori vrsta kulturnih in znanstvenih delavcev domačinov. Vsako leto se knjižni trg obogati z novimi izvirnimi domačimi deli. V Crni gori izhaja danes mnogo listov in revij itd. Kakor vsako leto z visokimi denarnimi nagradami, je oblast nagradila tudi letos domače književnike in umetnike za njihovo delo v preteklem letu.

Nagrajeni so bili književniki Mihail Lalic za zbirko povprek pripovedke z 30.000.— din, Peter Lubarda, slikar, s 30.000.— din, Aleksander Ivanović, književnik za zbirko pesmi z 20.000.— din. Po 15.000 din nagrade sta prejela člana narodnega gledališča na Cetinju Peter Petković in Peter Bogović, 10.000.— dinarjev pa glasbenik Evgen Hajzler.

Nočejo zaostajati

uspehi članov SIAU v Bušćini pri graditvi socialističnega gospodarstva

Lani je začelo naše ljudstvo prvič delati po planu, ki ga je začrtala množična organizacija SIAU. Razumljivo je, da je bil ta začetek, kakor vsak zelo težaven, kajti naše ljudstvo ni imelo prakse o načrtnem izvajanju teh ali onih nalog. Prav zaradi tega so naleteli v Bušćini kakor tudi drugod na razne težave in v krajih tudi na napake.

Ne samo lansko leto marveč vseskozi delajo vztrajno člani SIAU v bušćinem okraju, kar nam pričajo doseženi uspehi. Tak zelo značilen uspeh je tudi to, da so lani pridobili nad 4.500 novih članov, kar znaša skoraj 20% vseh volivnih upravičencev. Vsi ti ljudje so v zadnjih dneh lanskega leta precej pripomogli pri izvajanju gospodarskega plana. Stari člani in novi so lansko leto opravili nad 170.000 udarniških ur. Na teh delih se je še posebej odlikovalo 288 frontovcev, ki so bili razglašeni za udarnike. 50 članov SIAU pa je bilo pohvaljenih.

Tudi zadržniki niso zaostajali. Samo v zadrugah so opravili nad 15.000 prostovoljnih ur, pri gradnji raznih lokalnih objektov pa so prispevali 13.300 delovnih ur.

Dobro so skrbeli tudi za higieno cest, kar so nam dokaz tele številke: Za ureditev raznih parkov so prispevali 7.300 delovnih ur, za popravilo nekaterih cest pa okrog 20.000 prostovoljnih ur.

Niti pri gradnji raznih lokalnih objektov niso zaostajali. Pri gradnji zadržnih domov so opravili nad 30.000 delovnih ur, pri drugih krajevnih objektih pa so prispevali 14.300 delovnih ur. Vse te številke nam pove-

O NOVM NACINU TRGOVANJA PRI NAS

Novi ukrepi pomenijo velik korak naprej

V zadnjem času se pri nas mnogo govori o sprostitvi trgovine in o novem razmerju med cenami industrijskih proizvodov in kmetijskih pridel-

kov. V Jugoslaviji so že napravili vrsto novih sprememb v načinu trgovanja z namenom, da bi olajšali izmenjavo med mestom in vasio in tako dosegli postopno znižanje cen ter ravnovesje, ki ga je dosedaj motilo nesorazmerje med cenami industrijskih izdelkov in kmetijskih pridelkov. V Jugoslaviji so bile že odpravljene vse birokrate in v vsi znaki kažejo, da bo imela trgovina in s tem preskrba prebivalstva od tega velike koristi.

Novi način trgovanja pomeni velik korak naprej tudi za podeželje, ker bodo lahko kmetje kupovali odslej vse kar jim je potrebno na podlagi ponudbe in povpraševanja, to je brez dosedanjih omejitev. Poročila iz Jugoslavije pravijo, da se je takoj po novih ukrepih promet v glavnih blagovnih precej povečal. Povečanje krojenja blaga pa je glavni pogoj za normalizacijo trga in za znižanje cen.

Nujno je, da so imeli jugoslovanski ukrepi na področju trgovine velik odmev tudi pri nas. Ne samo zato, ker je naše okrožje navezano na Jugoslavijo, ki mu dobavlja skoraj vse, kar potrebuje za preskrbo prebivalstva in za svoje gospodarsko izboljšanje, temveč zlasti zato, ker je naš način blagovne izmenjave sličen onemu v Jugoslaviji. Prvi ukrepi so bili že izdani: cene živih garantirane preskrbe so bile znižane za približno 40%. Če pomislimo, da krije delavska družina glavni del svojih potreb s tem, kar dobi na živilski karti, nam mora biti jasno, da po-

meni to znižanje bistven prispevek k povečanju realnih dohodkov našega nekmetkega delovnega prebivalstva. Račun je zelo lahek in ne zahteva daljših razlage.

Ko govorimo o zmanjšanju cen glavnih živil, ki jih naše prebivalstvo prejema na karte, moramo obenem ugotoviti, da obstaja tudi pri nas precejšnje nesorazmerje med temi cenami in cenami kmetijskih pridelkov, ki so v prosti prodaji. Poglejmo samo cene zelenjave in primerjajmo jih s cenami mesa in kruha, ki ga dobimo na nakaznice. Takoj izstopi nesorazmerje.

Svedoča, nižje cene bomo dosegli saj, ki ga je treba odpraviti.

Kmalu nato se je sestel novoizvoljeni izvršni odbor in skupina revizorjev, ki so obravnavali možnost ustanovitve dveh tajništve: eno za cono »A«, drugo pa za cono »B«.

V prvo tajništvo so bili izvoljeni tovariši Bortolo Petronio, Luiza Giordano, Uljeni Giovanni, Magliada Maria in Lipovec Franc; v drugo tajništvo pa Dolenc Edo, Zorja Edo in Gregoriš Milo.</

Naši delovni kolektivi zahtevajo zakonitev delavskih svetov

Devet največjih kolektivov je že poslalo resolucije predsedstvu Istrskega krož. ljudskega odbora, v katerih zahtevajo upravljanje podjetij po delavskih svetih

V našem listu smo že pisali, kako si naši delovni kolektivi prizadevajo, da bi ljudska oblast izkazala delavski sveto, tofornost. Kateri naj bi opravljali naše gospodarstvo najbrže ljudski množice. Navedli smo samo nekatera pisma delovnih kolektivov predsedstvu Istrskega krožnega ljudskega odbora, v katerih zahtevajo, da se tudi pri nas, kakor je to v Jugoslaviji, že leto dni živo delstvo in so prvi v zgodovini delavskega razreda, kjer opravljajo tovarne, rudnike, itd. delavci sami, potem svojih delavskih svetov, uresničiti naložo: Tovarne delavcem in zemljo kmetom.

Povodni smo že, da so naši delavci pridržani in sposobni opravljati gospodarska podjetja boljše, kakor marsikateri sedanji direktorji, ki jim niso mar' tehnični in zdravstveni zaščiti delavstva in še druga delavska vprašanja, ki so povezana s vprašanjem boljše gospodarjenja v podjetjih.

Jih, bolj o proizvodnji, tako količinski, kakor tudi kakovostno. V našem listu smo že pisali o lepem primeru delavskega kolektiva »Nardone« v Istri, pl. ranskih ladjedelnic in solarni, kjer je delavstvo po lastni iniciativi uspelo znižati delovne zamude, dvigniti delovno storilnost, zboljšati kakovost proizvodov itd., kar je nedvomno napredek za celotno naše gospodarstvo.

Spričlo dejstva, da je naše delavstvo trdno na tem, da samo opravljajo gospodarska podjetja po delavskih svetih, pa moramo povdariti zlasti to, da so delavske svete uvedli samo večji delovni kolektivi. V Kopru n. pr. gradbeno podjetje EDILIT, avtoindustrijsko podjetje STIL in FRUKTUS, v Izoli: tovarna AMPELEA, ARRIGONI in opekarna NARDONE ter v Piranu: Ladjedelnice in solarne, medtem ko manjši delovni kolektivi zaradi nezadostne pobude sindikalnih organizacij v tem še precej zastajajo.

Potrebna je torej pobuda sindikalnih organizacij tudi v manjših delovnih kolektivih kakor n. pr. v tovarni mila »Salvetti« v Piranu, v mestnih gradbenih podjetjih, v naših trgovskih podjetjih in drugih gospodarskih ustanovah. Delavstvo moramo vzpodbujati in usposabljati, da bo tudi v teh ustanovah v bližnji bodočnosti, — po zakonitvi delavskih svetov — samo gospodarilo. Seveda je pa zato potrebno še mnogo izobrazbe, tako strokovne, kakor tudi politične, med našimi delavci, ki jih čaka ta težka toda častna naloga v zgodovini delavskega razreda najpomembnejša. Treba je zato mnogo učenja, vzgoje in izobrazbe.

Vsekakor pa bo prav, da v naslednjem navedemo še izvešče iz resolucije, ki jo je poslal delovni kolektiv EDILIT predsedstvu Istrskega krožnega ljudskega odbora: »Delovni kolektiv gradbenega podjetja EDILIT v

Kopru je na svojih množičnih sestankih obravnaval vprašanje upravljanja podjetja po delavskih svetih in pri tem sprejel sklep, da se mora izvoliti delavski svet tudi v našem podjetju s tem, da bodo delavci sami opravljali podjetje in z druge strani, da se uresniči geslo: Tovarne delavcem in zemljo kmetom.

Mi delavci EDILIT-a smo tesno povezani z delavci Jugoslavije v borbi za izgradnjo socializma in za boljše življenje delovnega ljudstva. Delavci Jugoslavije so že gospodarili svojih podjetij, tovarn, rudnikov itd., zato hotevamo tudi mi delavci Istrskega krožnega — BITI GOSPODARJI NASIH PODJETIJ.

Pod resolucijo je bilo podpisanih 277 delavcev, ki se v celoti strinjajo z gornjimi zahtevami.

Rekli smo že, da je podobnih resolucij poslalo devet največjih delovnih kolektivov, ki smo jih že navedli, zato pozivamo tudi manjše delovne kolektive, naj pri tej delavski delavnosti sodelujejo, da bo pač tako ljudska oblast čim prej uzakonila delavske svete in s tem uresničila naložo: Tovarne delavcem in zemljo kmetom!

V prvomajskem tekmovalstvu bodo dokončno zgradili vinski klet v Umagu

Čez nekaj dni bodo v Umagu pokrili tudi drugi odtok nove vinske kleti, ki bo imela zmogljivost nad 350 vagonov vina. Klet bo moderno opremljena: v enem oddelku bodo shranjevali na sortiranju vina za izvoz in za domači trg, v drugem oddelku pa vina za destilacijo. Za lani je vinska klet sprejela okoli 100 vagonov grozdja.

Cisterne te vinske kleti so iz cemen. Ta letošnje vino, ki je bilo postavljeno v te cisterne, je kakovostno.

Delavci na tem pradihu so se obvezali, da bodo v prvomajskem tekmovalstvu klet popolnoma dokončili.

težave pri izbiri kandidatov za člane odbora.

Letošnje skupščine bodo v glavnem potekale kot prejšnja leta občni zbori. Na njih bodo člani odborov, ki eden za drugim prihajajo na posamezna delovna področja, podali obširno analizo o delu in pomankljivostih, na katere so v preteklem letu naletek. Sindikalni odbori se z vsim vsem pripravljajo na te skupščine zlasti s tem, da na svojih sestankih obravnavajo važno vprašanje delavskih svetov. Naše delavstvo stoji vedno bolj trdno na tem, da jih ljudska oblast uzakoni.

Poleg vsega tega bodo na letošnjih skupščinah volili tudi nove odbore sindikalnih podružnic. Te volitve bodo morale potekati v duhu demokratičnosti, kajti izkušnje prejšnjih let so pokazale, da hočejo ponekod volitve poenostaviti in jih hitreje zaključiti z javnim glasovanjem, kar seveda pomeni podcenjevanje demokratičnih načel in je v nasprotju s samimi pravili.

Pred letno skupščino bo moral sindikalni odbor predložiti tudi plan dela za bodoče leto, da o njem razpravljajo in ga potem odobri. Prav tako bo morala skupščina pretehtati vprašanje članarine. Člani, ki niso že tri mesece plačali članarine, ne bi smeli imeti volilni, kar so s tem dejansko izgubili članstvo. Da bodo vse skupščine dobro uspele, bo treba krepko prijeti za delo.

Smatramo za potrebno, da bi na letnih skupščinah sindikalno članstvo sprejelo obveznosti za tromesečno tekmovalstvo na časti 1. maja in za tekmovalstvo ob desetih obletnici OF. Delovni kolektivi naj si čim bolje izdelajo tromesečne plane, da bi tako tekmovalstvo čim bolj uspešno. Prepričani smo, da bodo letne skupščine dobro uspele, da bodo oborožili članstvo sindikata za hitrejšo izpolnjevanje planskih nalog, za boljše življenje vseh delovnih ljudi, za socializem.

Večina naših ljudi je bilo do sedaj mnenja, da je ženskem spolu tehnična redostnosa, kar je seveda napačno. Navedli bi lahko na tisoče primerov iz mnogih dežel v svetu. Za lep primer lahko vzamemo tudi naše Bučane. Klub LT v Bujah je organiziral šoferski tečaj, katerega poseda tudi 50 mladink. Navedli bomo še naslednje važne sklepe iz te konferencie: 1. Vse množične organizacije morajo pomagati, da se klubi LT organizirajo v vsaki tovarni, delavnici, soli, na vasi, v kmetijskih delovnih združenjih in 2. Okrepi, ti je treba obstoječe klube ter pri ustavljanju novih, povsod vključevati tudi ženski spol. 3. Vsa kluba mora imeti primerne prostore, da bo lahko uspešno razvijalo svojo dejavnost. 4. Povežati se je treba s klubi LT v in organizirati klube LT tudi v vrstah Narodne zaščite. Če se bomo zavedali, da nam je teh, nika neobhodno potrebna za izboljšanje današnjega načina dela, bomo vložili vse sile, da si jo osvojimo. Ljudska tehnika pa je prva, ki nam pri tem pomaga.

V nekaterih vaseh! V njih gojimo aeromodelarstvo, fotoamaterstvo, radioamaterstvo, elektroamaterstvo, motociklizem, avtomobilizem in še nekatere druge panoge. Navedli smo nekaj uspehov. Ljudska tehnika seveda ne misli, da je s tem dosegla svoj cilj. Postavlja si nalogo, da mora prodati v vsako tovarno, delavnico, sol in v sleherni vasi našega okraja. Zbrati mora okrog sebe najbrže ljudske množice. Izven nje ostali ne sme noben mladinec. Za referatov nov. Hurnerja je sledila živahna diskusija. Vsi govorniki so povdarjali, da naša ljudska tehnika opravlja važno nalogo. Človeka tehnično ne usposablja, ga uči s soproznanostjo v tovarni, seznanja z radom, elektriko, predmeti, ki jih ima sam doma in jih bo lahko sam popravil. Če bo obvladal tehniko, bo znal pravilno ravnavati s traktorjem na njivi, z različnimi kmetijskimi stroji in orodjem. S tem bo izboljšal produkcijo in od krmil nove in boljše načine dela. To velja za našega delovnega človeka v tovarni, na vasi, za študenta, lahko rečemo, za nas vse!

Ko tako razkrinkavamo dejanski revizionizem revolucionarne linije slovenskega gibanja po Vidalijevih frakcionističnih in ugotovljamo, da frakcionisti kaj radi v besedah uporabljajo marksizem-leninizem, da bi prikriji, kako ga v vsakodnevni praksi revidirajo, ne smimo mimo dejstva, ki smo ga že ugotovili, da namreč frakcionisti v kampanji za javnost preko časopisov in zborovanj, v razgovorih, z ljudmi kažejo množicam ponarejen obraz, kadar pa so sami, pa krinko snemajo. Na to vprašanje so nam še dolžni odgovor. Na primer: v časopisih in govorih klevetajo Jugoslavijo in cono B. z raznimi izmišljotinami, na nas kričijo, da smo nacionalisti, trockisti, itd. dajalci, ko so pa sami med seboj, priznavajo, da vse to sicer ni res, da pa morajo to potegniti iz višjih interesov. Kaj so ti višji interesi, zaradi katerih podijo iz delavskega gibanja pravico, na njeno mesto pa postavljajo laž? Od kdaj služijo laž in potvarjanje resničnih dejstev interesom delavskega gibanja? Ali ni to čisto naveden mekavizem, politično na'elo reakcionarnih buržoaznih strank, ki ne smejo govoriti ljudstvu resnice, ker se bojijo, da jih ne bi prepoznalo kot svoje sovražnike? Toda za buržoazne partije je tako postojanje družbeno-zgodovinsko opravičljivo in razumljivo.

Pred letnimi skupščinami sindikalnih podružnic

Glavna naloga letošnjih skupščin bo da utrdijo sindikalne organizacije

V prihodnjih dneh čakajo sindikalne podružnice velike naloge. Pred svojimi skupščinami bodo morale pokazati obracun dela pretekega leta. Skupščine bodo ob tej priliki prikazale dosegane uspehe in obenem razložile tudi napake ter pomankljivosti. Člani se bodo tako marljivo ukvarili s tem, da bodo v bodoče izognili pretežne težave in uspešno izpolnili svoje naloge.

Izpolnjevanje sklepov Okrožnega plenuma zahteva letos še obširnejše priprave. Na skupščinah bo treba namreč izvršiti organizacijske spremembe v sindikalnih podružnicah, da bo v bodoče delo uspešnejše.

Borci so pokazali lani svojo odločnost in poštrevnost pri izpolnjevanju gospodarskega plana

Borci in aktivisti so lani glede na veliko pasivnost krajevnih in baznih voditeljev, pomagali, da bi tako kulturne kot gospodarske naloge pravdočno izvedli. Reči moramo, da naši borci niso in tudi ne bodo pozabili, da je njihova naloga, da se osvojujejo.

Kakor vse množične organizacije, tako je tudi Zveza borcev in aktivistov v začelju lanskega leta planirala vse delo, ki naj bi ga opravili v preteklem letu. Prostovoljnih ur so lani planirali 75.000, ki so jih presegli in opravili nad 90.000 udnaršinskih ur. Kar nam govori o visoki zavesti pretežne večine naših borcev. Poleg tega so imeli v planu nekatere izlete, odnoso zborov brigad in podobno, kar so tudi presegli. Končno lahko rečemo, da so bile nekatere akcije, ki so bile množično izvedene, neoporne, če izvajamo nekatere akcije, ki so bile organizirane v krajevnem smislu. Če pogledamo, kakšni so odprli in kakašna celotna organizacija borcev, lahko prav gotovo spoznamo dejavnost nekaterih odborov odnosno članov. Tak odbor je na primer v Santunanu, kjer niso imeli borci

že več mesecev sestankov. Temu podobno je tudi odbor ZB na Skofljah, v Marezigah, kjer so borci večkrat zahtevali sestanke, odbor pa se za to ni zanimal. Malo boljji je odbor v Semečju, kjer nekateri člani sploh skodujejo tej vseskozi borbeni organizaciji. Odbor ZB v Sičevljah sploh ne dela. Dejansko so borci brez vodstva. V takih primerih bi moral prikočiti na pomoč okrajni odbor ZB. Napačno pa bi bilo, če bi trdili, da so odbori taki nedelavni povsod. Krajevni odbori s svojimi člani iz Babičev je lani prispeval nad 5000 delovnih ur pri gradnji lokalnih in hkrajnih objektov, v Pomjanu pa nad 4000 prostovoljnih ur. Puče-Koštabona je prispeval nad 5000 delovnih ur, in to pri gradnjah kakor so: sedež KLO, cesta Koštabona-Puča, nekateri hlevi in kolovoz. Tudi borci iz Korte ne zaostajajo, saj so lani opravili nad 5300 udnaršinskih ur. Borci iz mesta Kopra pa so v preteklem letu prispevali 13 tisoč 400 delovnih ur.

Kakor kaže, bodo letos bolj poprijeli za delo, da ne bodo samo po nekaterih vaseh pravilno delovali, temveč povsod. In tako je prav.

Z ustanovne skupščine ljudske tehnike kopskega okraja

Ce hočemo postati samostojni v delu in dvigniti produkcijo moramo obvladati tehniko na vseh področjih

V nedeljo je bila v Piranu ustanovna skupščina Ljudske tehnike za okraj Koper. Konferenco je otvoril tov. Strlič. Pozdravil je predstavnik LT pri JA, predstavnik množičnih organizacij, predstavnik Okrožnega ljudskega odbora tov. Julija Beltrama in vse navzoče delegate. Občutljiva dnevnega reda, izvolitvi delovnega predsedstva in raznih komisij, sta govorila tov. Jernej Humar, organizator LT pri nas in tov. Barile Vrhko, sedanji sekretar Okrajnega odbora LT.

Tov. Jernej je v 2. delu drugega dejala ljudska tehnika zbira okrog sebe delovnega človeka, ga izpopolnjuje s tehničnim znanjem, da se bo lahko osamosvoil pri svojem delu. Tova iz Jernej Humar je nadalje povdarjal, da je ta organizacija dosegla že vidne uspehe in, da se bo še znatno okrepila. Sama ustanovna skupščina dokazuje, da se je, te naše organizacije ljudstvo že močno oprijelo in s tem potrdilo nujnost njenega obstoja. Ob priliki prazniške ljudske tehnike smo videli, celo vrsto morskih regat, motociklistična tekem itd.

Pri tem moramo omeniti, da so mladi tehniki, elektriki, ki so bili LT organizirani in izučili, napravili vso opremo in instalacijo vasi Grinovec. To pa se ni vse. Ljudska tehnika je organizirala več tečajev, kakor n. pr. za aeromodelarstvo, šofere, fotoamaterje, in še več drugih in, pri tem dosegla tudi uspehe.

Zanimaja je, da ljudsko tehniko naše povsod ljudje so jo začeli ljubiti, se ji približevati in jo osvajati. Saj imamo kljub ljudske tehnike že v vseh naših obalnih mestecih in tudi v notranjosti.

Obvestilo Okrožnega poverjenstva za blagovni promet

Okrožno poverjenstvo za blagovni promet obvešča potrošnike, da zaradi tehničnih ovir, ki so nastale pri dobavi pšenice za mesec februar in zaradi prepoznega prihoda žita, bo delila v tekočem mesecu 90-odstotna pšenična moka. Zato bomo imeli izločeno v tem mesecu kruh po odstotnosti gornje moke.

Obveščamo, da je ta moka iz iste pšenice, bo kruh temnejši kakor prejšnje mesece, toda zelo okusen in redčen.

Kot smo že zgoraj omenili, bo taka delitev samo za tekoči mesec. V naslednjih mesecih se bo pa delila redna pšenična moka.

O pregledu izvajanja odkupnih planov v preteklem letu

S pravilno odkupno politiko lahko veliko pripomoremo k dvigu življenske ravni del. človeka

Vsak dober gospodar si ob koncu leta napravi obracun o delu pretekega leta. Prav tako pa je tak obracun potreben tudi našim gospodarstvom. Ob pregledu svojega dela v preteklem letu je okrajna uprava za odkup kmetijskih proizvodov, skupno z odkupnimi podjetji v našem okraju ugotovila, da se je odkup poljedelskih pridelkov v primerjavi s prejšnjimi leti še precej izboljšal v posameznih artiklih, čeprav je na lanskem odkupu veliko vplivala suša, ki je prizadela našemu gospodarstvu ogromno škodo. Seveda ne smemo s tem reči, da je stanje našega odkupa še povsem zadovoljivo.

Zato je v vprašanju, ali smo z odkupi v preteklem letu lahko zadovoljni, na mestu. In dalje: ali smo z odkupnimi nalogami v preteklem letu dosegli vse cilje, ki so s tem v neposredni zvezi? Cilj odkupov je predvsem ta: zadovoljiti potrebe kmetijskega prebivalstva s prehranbenimi artikli na podlagi obveznih oddaj. To je potrebno zato, ker je v sedanji prehodni dobi naša kmetijska proizvodnja še vedno premajhna. Obvezni odkupi pa imajo prav tako tudi politični cilj — zatirati spekulantske elemente na vasi, ki skušajo neupravičeno dvigniti cene osnovnih življenjskih potrebščin, a tudi dvig proizvodnje na podlagi raznih uredb, z obveznim vzrejanjem, obveznim pridelovanjem raznih kultur itd. Uspeh pravilne odkupne politike pa je brez dvoma tudi ta, da se naš socialistični sektor krepši in razširja. Če torej dosledno izvajamo odkupe, ne krijemo samo redne preskrbe mestnih in industrijskih potrebščin, temveč s tem tudi neposredno dvigamo življenjsko raven naših delovnih množic.

Da naši odkupni organi niso v preteklem letu skozi pravilno izvajali odkupne politike, je zato več dokazov. Predvsem potrjuje to, kakor smo že v našem listu pisali, nezadovoljiva preskrba s posameznimi artikli, ki jih pri nas pridelamo v dovoljnih količinah, na primer s povrtninami in zelenjavo. Večkrat pa zaradi nepravilne odkupne politike niso posamezni kmetje do stodoštne izpolnili obveznih oddaj posameznih artiklov. Posledica tega je bila, da je moralo nekmetko prebivalstvo kupovati avšike na prostem trgu po višjih cenah. Skratka, slabo izpolnjevanje odkupnih nalog je bilo tudi dokaz slabo gospodarsko sredstvo za nadaljnji razvoj socialističnega sektorja na vasi in za še večjo razredno razliko na podeželju. Prav tako spekulantsko nastopanje posameznih kmetov z visokimi na prostem trgu, kar jim je prisnelo amatične zaslužke, ki jih niso mogli delovnih ljudi, je ustvarilo pri nekaterih kmetih nekakšen odpor do kmet. ko delovnih združenj, pri nekaterih združenjih na rečno po izstopu iz zadruženj. In kakaj?

Ker so videli, da bi kot privatniki laže »spekulirali« dočim trdna KDZ tega ne more in niti ne dopušta. Pri nas pa so se poleg tega razširjale govorice, da je bil zemljiški donos na privatnih zemljišjih večji kot na na združinskih zemljišjih. Toda če to dejansko pogledamo, v nekaterih primerih tudi drži, v nekaterih pa ne. Tam kjer so bile zadruge čvrste in močne, je bil tudi večji zemljiški donos. To nam je pokazala na primer zadruha v Marezigah. Kjer pa je bila slaba zadruha, tam pa je bil tudi donos manjši.

Da je naš letošnji odkup nezadovoljiv, je tudi posledica nepravilne politike odkupov oziroma politične nezrelosti pri izvajanju odkupnih nalog.

Naša delovna zakonodaja

Kdo je lahko socialno zavarovan

Istrski okrožni ljudski odbor je izdal dne 14. IX. 1947 odlok o obveznem socialnem zavarovanju. Po tem odloku so obvezno socialno zavarovane osebe v najemnem delovnem razmerju, zaposlene na ozemlju Istrskega okrožja v javnih, združinskih in zasebnih uradih, ustanovah, podjetjih, organizacijah, združenjih ali v službi zasebnikov. Iz tega je torej jasno razvidno, da je socialno zavarovanje pravica, katere so deležni samo ljudje, ki v delovnem razmerju (delavci in uslužbenci), to je, pripadniki tistega razreda, ki je s svojimi dolgotrajnimi borbami uspel, da si postavi svojo socialno institucijo.

Ko je človek zdrav in mlad, se malo brigajo za socialno zavarovanje. Mnogi mladi ljudje mislijo, da ima socialno zavarovanje samo to nalogo, da daje zavarovanjem bolnišnični denar, ter da mu s tem opraviči izostanek od dela. Čim pa običje človeka daljša bolezen, ali ko mu vsled starosti opešajo moči, takrat prične gledati na ta zavod z drugimi očmi in si prične bolj zanimati za njegov pomen.

Iz pod citiranega določila sledi, da je socialno zavarovanje enotno. Pri nas torej ni razlike med raznimi strokami in poklici. Omejeni odlok je obvezen za vse, ki so v delovnem razmerju in vsi imajo v socialnem zavarovanju enake pravice in enake dolžnosti.

Pred osvojitvijo je bila v Jugoslaviji cela vrsta samostojnih nosilcev socialnega zavarovanja. Tako so imeli rudarji svoj zavod za zavarovanje, železnice svoj zavod, državni uslužbenci so bili zopet ločeni itd. Ta sistem je ostal v veljavi v vseh kapitalističnih državah. Pri nas pa, kot smo rekli, je to zavarovanje enotno. Zato so torej vse osebe v delovnem razmerju zavarovane po gornjem odloku.

Po čl. 1 uredb o izvajanju socialnega zavarovanja (Uradni list št. 3 (1948) morajo biti zavarovani tudi tisti, ki se bavijo z najemnim delovnim delom v svoji lastni delavnici po naročilu in na račun drugih oseb, katere se bavijo z obrtjo, trgovino ali industrijo (hišni delavci), četudi navedenim delom v pomoči material sami in čenrav postransko delajo tudi na svoj lastni račun, če njihov zaslužek iz navedenega razmerja dosega vsaj 80 % normiranega najnižjega zaslužka odraslega nekvalificiranega delavca (to je din 2.400—).

Osebe, ki istočasno izvršujejo stalni smostojni pridobitni poklice ali taki, ki jim je pridržanje zamenljivo iz drugih virov, so zavezane zavarovanju, če njihovi dohodki iz navedenega delovnega razmerja dosega vsaj 80 % normiranega najnižjega zaslužka odraslega nekvalificiranega delavca.

BRANKO BABIC

O bistvenih vzrokih spora v tržaškem demokratičnem gibanju

Stare stranke branijo stari krivični družbeni red in se upirajo vsakemu napredku. Ne more pa naložiti maklavelizma biti načelo delavskega gibanja, ki se bori za napreden družbeni red, v katerem ni privilegiranih kast in razredov in mu zato ni potrebno zakrivati pred množicami ciljev, saj se bori prav v interesu vseh množic. In — mar ni maklavelizem, če govorijo ljudem, da so za spoštovanje mirne pogodbe, v resnici pa spretno propagirajo njeno revizijo in priključitev k Italiji, s tem pa cilje italijanskega imperializma? Ali ni maklavelizem obtoževati nacionalizma, trockizma, izdajstva in podobnega nas, ko sami zavestno vnašajo nacionalizem in sovražnost v delavske vrste ter uporabljajo izrazito trockistične metode razbijanja in varanja ljudskih množic, ko konkretno vodijo politiko izdajstva interesov delavskega gibanja, pa to skrivajo za frazami o internacionalizmu, marksizmu-leninizmu itd. Kaj so drugače kot sovražnost parole, ki so jih zopet uporabljali na obnem zboru in pri zadnji manifestaciji žena za 8. marec v Skednju, ko so razne preterale skupnice kričale, da kdor ni italijanski državljani, nima nobenih pravic in da naj stujejo gredo, od koder so prišli, da je tukaj Italija ter celo da bo kmalu prišel De Gasperi, ki bo napravil red, itd. Ali ni, kot da bi poslali Italijanske sovražnike iz Viale in ulca Cayana? Kam naj uvrstimo in kako ocenjujemo vse te provokacije, ki so na primer ena izmed največjih — s tako imenovanim »Patriotom« del Pa' tito? Ali niso z vsem tem, z vseh strani razrednega sovražnika? Maklavelizem ni in ne more biti nikdar načelo delavskega gibanja. Kdor daries zavestno vnaša v delavsko gibanje taka zavestna in metode, služi samo razrednemu sovražniku. Taka narava in metode vnašajo v delavsko gibanje Vidalijev frakcionizem.

Edini argument, ki je še preostan frakcionizem, ko se docela razkrinka, je ta, da so na strani Sovjetske zveze, da privajajo solidarnost svetovnega demokratičnega gibanja, mi pa da smo

kupne politike, je zato več dokazov. Predvsem potrjuje to, kakor smo že v našem listu pisali, nezadovoljiva preskrba s posameznimi artikli, ki jih pri nas pridelamo v dovoljnih količinah, na primer s povrtninami in zelenjavo.

Večkrat pa zaradi nepravilne odkupne politike niso posamezni kmetje do stodoštne izpolnili obveznih oddaj posameznih artiklov. Posledica tega je bila, da je moralo nekmetko prebivalstvo kupovati avšike na prostem trgu po višjih cenah.

Skratka, slabo izpolnjevanje odkupnih nalog je bilo tudi dokaz slabo gospodarsko sredstvo za nadaljnji razvoj socialističnega sektorja na vasi in za še večjo razredno razliko na podeželju. Prav tako spekulantsko nastopanje posameznih kmetov z visokimi na prostem trgu, kar jim je prisnelo amatične zaslužke, ki jih niso mogli delovnih ljudi, je ustvarilo pri nekaterih kmetih nekakšen odpor do kmet. ko delovnih združenj, pri nekaterih združenjih na rečno po izstopu iz zadruženj. In kakaj?

Ker so videli, da bi kot privatniki laže »spekulirali« dočim trdna KDZ tega ne more in niti ne dopušta. Pri nas pa so se poleg tega razširjale govorice, da je bil zemljiški donos na privatnih zemljišjih večji kot na na združinskih zemljišjih. Toda če to dejansko pogledamo, v nekaterih primerih tudi drži, v nekaterih pa ne. Tam kjer so bile zadruge čvrste in močne, je bil tudi večji zemljiški donos. To nam je pokazala na primer zadruha v Marezigah. Kjer pa je bila slaba zadruha, tam pa je bil tudi donos manjši.

Da je naš letošnji odkup nezadovoljiv, je tudi posledica nepravilne politike odkupov oziroma politične nezrelosti pri izvajanju odkupnih nalog.

log pri posameznih KLO. Redko kje so odkupni organi vodili dnevno evidenco odkupov. Plani so bili sicer z nekaterimi artikli količinsko izpolnjeni, ni pa bilo ukrepov proti tistim kmetom, ki bi lahko oddali pa niso oddali pridelkov, določenih za obvezno oddajo. Z nekaterimi artikli so bili plani količinsko izpolnjeni in preseženi. Na primer pri odkupu rib, mleka, grozdja, mesa in sadja je bil odkup dokaj zadovoljiv. Toda z vsem tem moramo vedno stremeti, da izterjamo določene količine pridelkov od tistih kmetov, ki namenoma izgrajujejo odkupne uredbne in od spekulantskih ostankov na vasi, ne pa od onih, ki se oddaji ne protivoli. Zato moramo točno voditi evidenco, kdo je oddal in kdo ne. Če so se torej nekateri spekulanti izmuznili, ni s tem rečeno, da so se za vedno, kajti uredbe o obveznih odkupih so dovolj demokratične, hkrati pa tudi take, da spekulantske zastankarje zadenejo s kaznjajo.

Da so bili v naslednjih artiklih odkupih najslabši: pri maslahobah, povrtninah, zelenjavi, vinu, perutnini, jajcih, olju, žitu, koruzi, rižu in pri drugih artiklih, ni naključje, temveč vsakoletna »navada« spekulantskih kmetov, a dejno tudi odkupovalcev. Zlasti na je bila to posledica preslabega političnega dela na vasi a tudi precej njega razmaha svobodnega trga, ki je marsikaterega kmeta zapeljal. V krajevnih ljudskih odborih: Dekani, Sv. Anton, Vanganel, Bertokli, Skofije in Strunjan je bil odkup dokaj zadovoljiv, ker je bila tudi politična aktivnost večja. Grajati pa moramo KLO Puče, Koštabona, Boršt, Sv. Lucija, Korte in Sv. Peter, ker niso pravilno izvajali odkupne politike in niti pravočasno pošiljali poročil. Torej ni nobenega dvoma, da so odkupi eno največjih opravil in da so se odkupovalci borili z neštetimi težavami. Brez dvoma so tudi težave vplivale, da se v nekaterih artiklih odstotki izpolnitve plana tako nizki. Če pa upoštevamo dejstvo, da je delno nekateri pridelke uničila lani tudi suša, lahko spoznamo, da je bila lanska odkupna naloga res težavna. Po drugi strani moramo reči, da se nimamo dovolj sposobnega kadra odkupovalcev, kar lahko veliko »mliv« na celotni uspeh odkupa. Posamezni KLO so zavržali krivde na okraj, okraj pa na KLO, ker da jim ni pravilno tolačili odkupnih uredb in ukrepov. Vsekakor pa je to posledica nezadostne spoznanja celotne odkupne problematike, ki bi jo moral poznati vsak odkupoval.

PIŠEJO NAM...

Koštabona - Puče

Bivša občinska zemljišča - „Komenela“ naj spadajo pod Krajevni ljudski odbor

Preteklo soboto smo v Koštaboni v Pučah imeli zbor volivcev, na katerem smo obravnavali važno gospodarsko vprašanje o bivših občinskih zemljišjih. Krajevni ljudski odbor videl, da ta zemljišča zaradi razkosanosti niso služila svojim namenom je predlagal, da bi ta spadala pod njegovo kompetenco. Kdor pa bi želel obdelovati ta zemljišča, jih bo lahko vzel v najem pri krajevnem ljudskem odboru. Kar bo na njih pridelal, bo tudi imel. Morda bo kdo rekel, da je bilo to tudi do zdaj pri nas. Toda temu moramo povedati, da ni bilo tako. Bivša občinska zemljišča, ali po domače »kamenela« so kmetje, ki so jih obdelovali, le izkoriščali, a niso skrbeli, da bi jih dobo obdelovali, enojili itd. Zato je razumljivo, da so jim prinisala tudi manjše donose.

Površina naših »kamenelov« je bila še od starega predvsem goznata. Tedaj so se pri nas prepirali posamezni kmetje za »stirne kamenela«. Seveda to vse zaradi drevi. In ko so »kamenela« n.p. pri nas vretke temeljito posekali, se niso pozanimali, da bi jo tudi predrali in tako napravili velike komplekse zemljišč, na katerih bi pridelali ogromno kmetijskih proizvodov. Ta velik kompleks na »reteh«, ki meri nad 20 ha, pa je bil razdeljen med mnogo kmetov, Ker pa je bilo pri tem več lastnikov, se niso mogli sporazumeti za oranje. Tako tega niso izvršili.

Danes pa gremo za tem: bomo na teh 20 ha zemljišča pridelali več krompirja, kakor prej na vseh zemljiščih našega KLO. Da to izvedemo, da bomo kompleks 20 ha, imamo vse pogoje. V Pučah imamo dva traktorja, konje in dovoljne pluge, ki lahko to preorjajo, ne da bi se pri tem trudili z motliko ali napenjalji govejo živino. Zato je bilo potrebno rešiti vprašanje takozvanega »slastišva«, ali bo.

Iz upravljanja tega zemljišča. Krajevni ljudski odbor naj bi bil edini o'gan, ki bi to lahko izvedel pravilno. In, to naj bi bilo izvedeno tako, da bi odpravili tiste »stirne« lastništva in ustvarili eno veliko zemljišče, ki bi dajalo koristi vsem.

Naši volivci so bili skoraj skotenostno vsi za to, da upravlja »kamenelov« KLO, ker vedo, da bo to koristnejše njim in skupnosti. Uprla sta se Jencaril

NAŠIM KMETOVALCEM

Uspešna selvena dela kmetov v strunjanski okolici

Tudi v Strunjani slabo vreme ovira pomladansko setev. Pogostoma dežuje, kar povzroča kmetom velike skrbi, saj je na njivah še polno dela. Takega vremena ne pomnijo že dolgo časa. Zemlja je premokra in blatna, vsako oranje pri takem vremenu je nemogoče. Kljub vsem vremenskim neugodam pa je krajevni ljudski od-

bor dosegel pri planu setve graha 97 odstotkov, kar nam dokazuje, da so strunjski kmeti krepko zagrabili za motiko, premagali blato, če so hoteli, da bo plan dosežen.

Pri krompirju in drugih pomladanskih kulturah pa je seveda malo drugače. V tem predelu Istrskega okrožja sejejo krompir že ob koncu me-

seca januarja, kar pa letos ni bilo mogoče, in to kmeta iz Strunjane zelo skrbi.

Znano je, da se v Strunjani pridelava mnogo zgodnje povrtnine. Kmetje se v glavnem preživljajo iz dohodkov, ki jih prinaša prodaja zgodnjih povrtnin in ni zato čudno, da kmetovalci z nestrpnostjo pričakujejo sončnega vremena, ki bo spremenilo blatne njive v prostrane zelene padele.

V lanskem poletju so v območju krajevnega odbora klub precejšnji suši prodali velike količine povrtnin. Tovarna Ampela iz Izole je odkupila od posameznih kmetov 25 vagonov zelenjave za konzerviranje.

Zasluge kmetov je bil v tem primeru prav dober, saj je omenjena tovarna plačevala to povrtnino po 50 dinarjev za kilogram. Na trgu in kmetijski zadrugi pa so prodali 576 kvintalov graha, 442 kvintalov jagod in 827 kvintalov paradižnikov, kar nam potrjuje, da obstojijo v Strunjani odlični pogoji za racionalno gojitve ranih in poznih kultur, predvsem graha in paradižnikov.

Pred časom so kmetovalci vložili prošnjo na krajevni ljudski odbor v Koprno, v kateri prikazujejo, kakšna je situacija v zvezi z letošnjim planom setve. Zaprlosili so, da bi jim oblasti nudila pomoč in jim dodala nekaj vrpnice živine. Ta pomoč bi strunjske kmete rešila iz težke situacije, ker bi se z vrpnico živino pomagalo orati tudi tistim kmetom, ki pri planu niso zaostajali. Tako bomo plani dosegli ne samo pri grahu, ampak tudi pri ostalih kulturah.

Tako izgleda setveni plan krajevnega ljudskega odbora Strunjane.

OBVESTILO

Danes je v gledališču »Historia« v Kopru II. redno zasedanje Istrskega okrožnega ljudskega odbora. Zasedanje je še začelo ob 8. uri.

ČUDEŽI NA POLJU MEDICINE

Uspešne operacije na SRCU

Ni dolgo tega, ko so ljudje na splošno verjeli, da srce ni mogoče operirati, ker je to organ, ki je zaradi najmanjše napake pri operaciji prenehal delovati. Toda danes je medicinska znanost že ugotovila, da je operacija na srcu možna, kar je vzdržljivo srce zelo pomembna oblika in sicer tako težava v tem, ker je treba močno paziti, da srce ne preneha utripati niti za sekundo.

Dovršene so metode anestezije in prsne kirurgije, združene s kirurško spretnostjo, ki je do vseh podrobnosti izdelan plan, po katerem je mogoče operirati tudi najtežje bolnike in jim pri tem ostane upanje, da bodo še ozdravili.

Pred dvema letoma je zdravnik R. S. Brook iznašel metodo, s pomočjo katere lahko operira prirojen srčno napako, ki je najpogostejša v mladih letih. Sedaj je on s pomočjo dr. Beckerja in dr. Cambella iznašel metodo za operacijo težkega srčnega obolenja, imenovanega stenoz. Pri tej bolezni je poleg drugih znakov znatno oteženo obkroževanje krvi, zlasti v pljučih. Ta izjema bolniku že pri najmanjšem naporu vse moči in mu jemlje diho. Približno eno desetino vseh srčnih obolenj je posledica mitralne stenoz, toda le pri prvi desetini teh obolenj je možna operacija po novi metodi. Pri operaciji srca na ta način je za končni rez zlasti potreben najenostavnejši instrument — prvi operater. V ta namen so izdelali posebne vrste nož, ki so uporabili šele nekateri. Zaključke raz-

širi zdravnik enostavno s prstom. Operacija traja le okrog 10 minut, vendar se tok krvi ne zaustavi več kot za dva ali tri srčne utripe.

Dosedaj je bila na srcu opranih devet bolnikov, od katerih jih je sedem že čez nekaj dni zapustilo bolnišnico kot popolnoma zdravi ljudje. Nekaj mlada žena je že sedem let bolehalja na srcu. Toda ko so jo težko bolno operirali, je že po petnajstih dneh zapustila bolnišnico in je lahko sama hodila. Se več! Zlanka je stopala tudi po strmih stopnicah in opravljala gospodinjske posle.

Četudi se tovrstne operacije za sedaj omejujejo le na nekatere srčne bolezni, vendar je v zgodovini medicine velikanskega pomena, zlasti če pomislimo, da je operirano živo srce. Po tej operaciji na srcu napadla tudi druge znanstvene delavce, da bodo začeli z operacijo zdraviti še druge bolezni srca.

Operacija srca je za najsiromašnejšo veliko noviteto, vendar bi se marsikomu kljub velikim uspehom današnje medicine zdelo umetno srce nekaj neverjetnega, še več, nekaj fantastičnega. Toda vendarle je res. Dva ameriška zdravnik sta izdelala umetno srce, ki sta ga preizkusila na psu. Celih 100 minut je umetno srce uspešno nadomestovalo pravega, ne da bi nastale kakršne koli motnje. Po mnenju strokovnjakov je srce, ki ga na človeškem organizmu še niso preizkusili, zelo enostavno izdelan aparat in upa-

ZA NAŠE PIONIRJE

LOV NA SLONA PRED KATEDROM

Zvonce zabrni. Razred postane miren. Vsak v svoji klopi pričakuje, kaj bo. Nekateri, ki so že nekoliko kritični, z grozo sprevidajo, da nič ne znajo.

Profesor vstopi: »Sedite! Reče do- jatk mirno. Na njegovem volu se pozna, da bo nekateri malo prebital. Z oči mi je prešel vse ušence in v njih zve- nica je opazil nemir. To ga je pod- zgallo, da je pomno napovedal:

»Ljubčki moji, danes bomo pregledali, kaj ste si zapomnili iz snovi, ki smo jih obravnavali v tem poletju.

»No, Marička, povej, številko!«

Marička malo premišljuje. Hoče uganiti, pod katero številko je vpisana v redovnico.

»No, no, Marička, ali bo kaj ali ne? Marička se zdrane in reče: »Tride- ret, tov. profesor.«

»Pinko, povej še ti eno, toda manj- so od tebe!«

»Dvanajst, tov. profesor,« reče Pin- ko brez pomiselnja.

»Vojko, odštej!«

»Trideset minus dvanajst je osem- najst, tov. profesor.«

»Da vidimo, kdo je vpisan pod to srečno številko!«

Pogleda v redovnico. »Ho, ho, da- nes je naš navdihel zadet. No, Tonček, pridi, pridi bližje!«

Tonček ravnodušno vstane in gre pred katedro.

»No, Tonček, kaj si se naučil?« ga nagovori profesor.

»Nekaj sem že, tov. profesor, le spra- šuj me!«

»No, Junak, povedal mi boš, kako so praljevali lovili slona in kakšno oro- žje so uporabljali?«

Tonček se ne zmeni za pripombo in nadaljuje: »Torej s temi tremi reči- m grem v Afriko. Tam je največ slono- v, da ne bom dolgo čakal. Tam se vlečem v senco palme in začnem študirati iz biblije aksiomov. Ko razmišljam aksi- om: 'tri osebe en sam bog', od dolgo- časja, kar mi je nezamislivo, zaspi- m. V tem času pride slon v meni in začne tudi študirati aksioma. Čeprav ima ogromno volov, kakor je sam ogromen, ne vzdrži in zaspi. Medtem se zbudim, vzamem hitro daljnogled in opazujem slona skozi objektiv. Pa ga vidim v zelopomanjšani bliski in sicer tako majhnega, da ga lahko spravim v je pripravljeno prazno skafelico!«

Tov. profesor se je tudi nasmejal in pokazal Tončka: »No, ta tvoj do- volj je bil zelo dober. Če bi ga pove- dal pred uro, bi se sošole bolj raz- gibal. No pa vseno dobro!«

Tončku dovpij, ki ga je povedal, ker ni znal zgodovine, ni nič pomagal; profesor pa je dobesedno vžabile v re- dovnic in med dvokami se je svetil »svetla« v zgodovini.

Iz tehničnih razlogov nismo priobli- li rešitev. Kdo je kaj uganil, boste zve- deili v prihodnji številki.

Pionirsko lutkovno gledališče v Kopru JE IMELO PRVO PREDSTAVO

V ponedeljek je bila v majhni dvo- rani Djaškega doma v Kopru prva predstava tujakinskega slovenskega lu- tkovnega gledališča. Tov. Dr. Hiti je naučil pionirje iz gimnazije, kako se dela z lutkami in jim pomagal sestavi- vati oder in pripraviti lutke. Prav za prav vidim je njih delo. Kljub skro- minim pripomočkom so že v ponedeljek prišli s predstavo »Butalica« in »Or- kestrom lutka«. To je za začetek ima- le leže načrti, ko bodo dobili nove lutke, bo vse drugače, vse lažje za vas — pionirje, ki ste dobili lutkovno

jo, da bodo z njegovo pomočjo opravi- li tudi velike operacije srca.

V zadnjem času uporabljajo v ame- riški kirurški izum nekake nizozem- skega zdravnik — mehanično ledvico. To je aparat, ki zamenjuje delovanje normalnih ledvic, ko te prenehajo de- lovati.

Ko ledvice ne delajo več, oddajo razni izločki, zlasti tišči, ki vsebujejo nitro- gen v krvi in jo zastrupljajo. Tedaj nastopi uremija. Že v začetku pr- ve svetovne vojne so prišli trije ame- riški znanstveniki na misel, da bi fil- trirali kri skozi fino membrano, ki za- drži škodljive odpadke, ki so v krvi. Po njihovih računih bi se taka kri lahko vrnila v organizem in bol- nik dalje živi, četudi je bil del krvi izven njegovega telesa.

Del umetne ledvice je lahko: kri iz žile na eni roki teče skozi celofanske cevi, ki so ovite okrog velikega valj- ka. Ta valj se obrača v razstojni spe- cialnih solenoidnih soli. To je neke vr- ste pranje, po katerem se vrata kri v telo skozi žilo na drugi roki. Izost- časno, ko se nesnaga izloči iz krvi, se tej lahko dodajo razne koristne kemi- kalije, ki so bolniku potrebne čimprej- nje za okrevanje.

Odločba o znižanih enotnih nižjih cenah

za prehrabene predmete in milo

Na podlagi odloka o določanju in kontroli cen (Uradni list PPNKO št. 13 z dne 4. 7. 1946) določa Urad za cene pri IOLO v Kopru s svojim do-

pisom št. C 68-1 z dne 27. 1. 1951 niž- je enotne cene za prehrabene pred- mete in milo z veljavnostjo na celot- nem področju IOLO:

	Na debelo	Na drobno
1. a) Pšenica	100 kg	270,—
b) Koruza	100 kg	245,—
c) Riž	100 kg	255,—
2. a) Pšenična moka (90 %)	100 kg	410,—
b) Bela moka (70 %)	100 kg	720,—
c) Ržena moka (76 %)	100 kg	335,—
d) Koruzna moka (90 %)	100 kg	320,—
e) Pšenični zdrob	100 kg	720,—
3. a) Kruh iz pšenične moke (90 %)	1 kg	5,—
b) Kruh iz bele moke (70 %)	1 kg	8,—
c) Belo pecivo (komad do največ 30 gr)	1 kg	20,—
d) Testenine (70 %)	1 kg	15,—
4. a) Svinjska mast	1 kg	35,—
b) Jedilno olje semensko	1 kg	32,—
c) Jedilno olje oljuno	1 kg	20,—
d) Sladkor kristalni	1 kg	22,—
e) Sladkor v kokah	1 kg	22,—
5. a) Meso goveje in telečje	1 kg	38,—
b) Meso svinjsko	1 kg	42,—
6. a) Milo pralno	1 kg	40,—
7. a) Krompir	1 kg	4,—
b) Fižol	1 kg	8,—
c) Grah neolusčen	1 kg	8.50
d) Grah olučen	1 kg	12.50
e) Riž	1 kg	15,—
f) Jajca v prahu	1 kg	150,—

Zgornje cene veljajo samo za tiste količine, ki se prodajajo potrošnikom z namenom prehrane bodisi na potroš- niške nakupne ali na posebna na- kupila, ki jih prejema zdravstvene in druge ustanove kakor tudi onim, ki nabavljajo te predmete v vezani trgovini ter za preskrbo članov kme- tijskih delavskih združenj.

Za vse ostale predmete, ki spadajo

v zagotovljeno preskrbo in niso na- vedeni v tej odločbi, veljajo za iste do sedaj obstoječe cene.

MLO in KLO so dolžni, da omeje- ni cenik takoj razmnožijo in razde- lijajo zainteresiranim ustanovam ali podjetjem.

Cenik mora biti v trgovinah na drobno izobešen na vidnem mestu.

Cene stopijo v veljavo 1. II. 1951.

Iljona vojakov pristojevalcev, a na vsej Koreji jih še ni toliko. Po ra- dijskih in časopisnih poročilih se bli- žajo Američani Seul in 38. vzpored- nihi, kjer pripravljajo Kitajcem velik pustni ples. Svirale bodo grane, to- povi, puške, bačali, mitraljezi in bom- be, peljali pa bodo kri, jedli pa nič. Kdo bo najzadnje vzel ljubico Kore- je in se izkazal boljši na plesu, ni še znano, vsaj tako nam je povedal siri- Mir ki je zbežal iz Daljnega vzhoda. In se začasno ustavi pri nas. Dejal pa je, da se ni videl tako odobrega or- kestra in tako zlahka plesalec, ka- kor na Koreji.

Kam pa bomo šli mi? Oh, v mestno telovadnico na pustno veselje, kjer ne bodo svirali korejskih valčkov pod dirigentom kakor so Sam, Mao in Brkič! Plesali bomo sami, ne meneč se za bombe in za granate.

Pust v koprski telovadnici

Pompozno so te dni razobesili po Ko- pru plakate o pustnem veseljenju v mestni telovadnici v Kopru. Pogledali smo te plakate in ugotovili, da so bili sestavljeni z vso reklamsko pri- finjenostjo. Nič jim ne bo manjkalo, vse bo na razpolago: ena ura valčkov, jedate, pijate, vsakovrstne pustne šale in celo šalji zapor! To bo res nekaj lepega! Zato kar zavrijmo juhe! Za pa se ne bomo morali veseliti oni- dijak, ki so ob tem semestru krahi- rali v vedenju, zato ker niso hoteli priti telovadnice. Prav jim je! Živijo! Tudi profesorji so z nami in so kazo- vali nekatere nepoštenke dijak, ki ne razumejo pravega pomena pusta.

In tako: pust je pred nami, zato pojdivo vsi na ples v mestno telova- dnico. Nič ne marajte, če se bo kaj pokvarilo in onesnažilo, bodo že šja- ki počistili! — Pustni odboj.

Ali veste . . . ?

. . . da je podjetje »Bora« izdalo sa- mo 6 kubičnih metrov lesa namerno 11 kubičnih metrov, a zaračunalo je 11 kubičnih metrov. Če bo podjetje Bor delalo še nadalje tako, tedaj bo res največji trust, kar jih pozna svet . . .

. . . da je tovarš Turk Viljem pro- testiral zaradi tega, ker enkrat ni prišel predavatelj iz Kopra k Sv. Antonu. Kam pa naj protestirajo preda- vatelji, ki so trikrat šli k Sv. Antonu, a vedno ljudje niso bili obveščeni in predavanja ni bilo . . .

. . . da so nekateri uradi na okrožju tako črni kot kovačnica in da tudi omet pada dol, kakor da bi bili na Koreji. Kaj čaka ekonom, da bi to uredili! . . .

. . . da na sestankih diskusije tipo- zvečini gumi, bolj ko ga zvečiš, ved- no enak je, so postale zelo, zelo bolj kratke in to vse zaradi podražitve to- baka. Prej se je diskutiralo s poka- ditvijo ene škatle cigarete, sedaj pa diskutirajo s pokaditvijo ene same ci- garete . . . To je že napredek!

Ali veste . . . ?

. . . da je podjetje »Bora« izdalo sa- mo 6 kubičnih metrov lesa namerno 11 kubičnih metrov, a zaračunalo je 11 kubičnih metrov. Če bo podjetje Bor delalo še nadalje tako, tedaj bo res največji trust, kar jih pozna svet . . .

. . . da je tovarš Turk Viljem pro- testiral zaradi tega, ker enkrat ni prišel predavatelj iz Kopra k Sv. Antonu. Kam pa naj protestirajo preda- vatelji, ki so trikrat šli k Sv. Antonu, a vedno ljudje niso bili obveščeni in predavanja ni bilo . . .

. . . da so nekateri uradi na okrožju tako črni kot kovačnica in da tudi omet pada dol, kakor da bi bili na Koreji. Kaj čaka ekonom, da bi to uredili! . . .

. . . da na sestankih diskusije tipo- zvečini gumi, bolj ko ga zvečiš, ved- no enak je, so postale zelo, zelo bolj kratke in to vse zaradi podražitve to- baka. Prej se je diskutiralo s poka- ditvijo ene škatle cigarete, sedaj pa diskutirajo s pokaditvijo ene same ci- garete . . . To je že napredek!

. . . da je podjetje »Bora« izdalo sa- mo 6 kubičnih metrov lesa namerno 11 kubičnih metrov, a zaračunalo je 11 kubičnih metrov. Če bo podjetje Bor delalo še nadalje tako, tedaj bo res največji trust, kar jih pozna svet . . .

. . . da je tovarš Turk Viljem pro- testiral zaradi tega, ker enkrat ni prišel predavatelj iz Kopra k Sv. Antonu. Kam pa naj protestirajo preda- vatelji, ki so trikrat šli k Sv. Antonu, a vedno ljudje niso bili obveščeni in predavanja ni bilo . . .

FIZKULTURA IN SPORT

Slovenci so prvi uporabljali smuči

Jančez Valjard Valvazor piše leta 1889 v svoji knjigi »Slava vojvodine Kranjske«, da so Slovenci po vsej ver- jetnosti iznašli smuči, zato ni nič čud- nega, če se je smučanje takrat čisto de- selno takole!

»Poznajo pa kmetje ponekod na Kranjskem, zlasti pri Turjaku in tam okoli, redko iznajdbi, ki je v nobeni deželi nisem videl; pozimi, kadar je sneg, se z neverjetno naglico peljejo z visokega hriba v dolino. Vzamejo dve deščici, ki sta četrta palca debeli, pol čevlja široki in približno pet čev- ljev dolgi. Sprejda sta vkrivljeni in navzgor navrhani; na sredi pa je us- njen jermen, ki se vanj utakne noge. Na vsako nogo se natakne ena teh de- ščic. Poleg tega ima kmet močno palje- v rokah, si jo da pod pazduho, se z njo krepko zadrži, se nagnje aglasnija in z njo krmari, ter se tako spušča po najstrmejšem hribu navzdol. Lahko bi napisal: šviga in leti navzdol, kajti ko stoji na deščicah in se prav močno,

Skupno: Trbovlje 188.70 Trst 176.95. Zenske: Tavčer 34.10; Smolnikar senik 32.80; Lapažne 32; Rozman 32; Dolgan 33.50; Omejec 33.15; Ov- Misculin 29.85; Lapažne B. 27.15; Lav- renčič 24.50; Torkar 20.75; Rutar 15.60. Skupno: Jesenice 167.25, Trst 152.85. Na koncu bi še omenili, da telovad- nica ne služi svojim namenom, tem- več jo prepogosto izrabljajo za plesne prireditve in se je med tem časom ogromno inventarja pokvarilo. Treba je nehati s tem, telovadnica naj služi je telovadcem, a plesničje naj si plesni organizatorji iščejo drugod.

BOKS

Maribor Izola 9:3

V nedeljo 28. januarja je bilo v Ma- riboru bokarsko srečanje med mla- dimi bokarji iz Izole in lokalnih bok- sarskim klubom »Zelenice«. Pred številnim občinstvom je po- tekalo srečanje v znaku prijateljstva. Gledalci so navdušeno ploskali mladim Izolanom in se zgrajali nad ukrepi sodnika, ki ni bil dovolj pristranski. Občinstvo je bilo zelo disciplinirano in dobro je bila tudi organizacija te- kmovanja. Ekipi sta se sporazumeli, da bo povratno srečanje v Izoli čez 40 dni.

Zmagali so seveda nadmočni Mari- borčani, a vendar so tudi Izolani po- kazali borbenost, saj so klonili le po- točkah. Izolan Giorgiesi je s K. O. T. premagal Babiča v drugi rundi. Zorzenom, ki je imel zagotovljeno zmago, pa je moral deliti rezultat s Kovačičem po nepravilni odločitvi sodnika. Izolani so se pokazali moč- nejši le v srednjejeziški kategoriji, med- tem, ko so jih Mariborčani prevlado- vali v lažjih kategorijah.

Rezultati so naslednji: Zorman (2) kg 48, zmaga po točkah nad Benvenutijem (1) kg 42; Kopen (2) kg 52, zmaga po točkah Glottija (1) kg 56; Korošec (2) kg 62, zmaga po točkah Chicca (1) kg 64; Haus (2) kg 64, zmaga po točkah D'Udineja (1) kg 66; Zorzenon (1) kg 78, in Kovrečič (2) kg 78,5 mact pari;

Giorgiesi (1) kg 70, zmaga s K. O. T. Babiča (2) kg 72 v drugi rundi. Vsa srečanja so bila v treh rundah po 3 minute vsaka.

Izid Gligoričeve simulanke v Kopru

V nedeljo zvečer je odigral v mali dvorani koprškega gledališča simu- lantno proti 32 istrskim šahistom svet- ovno poznani jugoslovanski šahovski vele mojster in letošnji prvak Jugosla- vije — Gligorič.

Dobil je 29 partij, dve izgubil in dve remiziral.

BEograd, 29. Skupščina nogometne zveze Jugoslavije je zasedala 28. janua- rja in sklenila, da se odpravi tretja zvezna liga. V prvi ligi pa bo dosedaj nastopalo 12 moštvev medtem pa se bo moštvo druge lige povečalo od 12 na 12 nogometnih moštvev.

Moštva letošnje lige bodo: Hajduk, Crvena Zvezda, Partizan, Dinamo, Sa- rajevo, BSK, Lokomotiva, Spartak, Vojvodina, Napredak Mačva. Odred bo igral v drugi ligi.

Skupščina je nadalje prepovedala plačevati v kateri koli obliki svoje igralce in odločila, da morajo vsi igralci imeti stalno zaposlitev.

Aprila bo nogometno srečanje med Jugoslavijo in Italijo?

Jugoslovanska nogometna federacija je prejela telegram italijanske no- gometne federacije, v katerem je pre- dlagala nogometno srečanje med obe- ma državama 8. ali 15. aprila na ne- kem italijanskem terenu. Jugoslovans- ka federacija ni s svoje strani še od- govorila, toda ni domnev, da bi tega predloga ne sprejela.

Jugoslovani Razboršek prvi v skokih v Bad Gasteinu

29. t. m. so bile v Bad Gasteinu v bližini Salzburga smučarska tekmo- vanja za mednarodno študentsko pr- vinstvo. Prvo mesto si je osvojil Ju- goslovani Razboršek s 212 točkami, o- stali pa so se plasirali takole: 2) Acker (Nemčija) m 49.47 točk 211,6; 3) Tor- rid (Norveška) m 46.45 točk 204, 4) Riedl (Avstrija) m 48.31 točk 189,2; 5) Nielzen (Norveška) m 44.42 točk 187,6; 6) Gerliche (Svica) m 44.40; 7) Vogl (Avstrija) m 47,5; 8) Leben (Jugo- slavija) m 44,35.

Barba Vanić eno barba Meto čakolajo

METO: Orko sedon! Kod se hodo Vanić te dneva?

VANIC: E, kaj češ muj drage Meto! Pust je ta druge dan Trba, de an- ka mi stare ga bandamo eno ne samo te mlade!

METO: Preu, preu! Anka jaz sen za tul Moja Juca bo anka pršla z mano, boš vido, kakšne polke eno mazurke bomo plesale, ne ko te mlade, ke plesajo samo nakašne gambe eno bumbe eno kaj jes znam, kako se je reče!

VANIC: Pust je Pust, pride vsako leto, zatu vse punorimo!

METO: Ja, samo de še to lepo vreme darajo, ponjbe de bu anka jes plesu ud vasevaja! Ma kaj češ, da ta uma- zane češ, ns ni pesto, ne napret, ne uzat eno tako imamo še za kopat. Ma vsanako, do spomlade bomo kej nardile, samo ko bo hlete letna?

VANIC: Bamberade makaron od ledi, mi delamo eno sa mantram, druge po svete pansajo na vojsko. Smo kumaj prše in ene, vrs ne vječajo u drugo! Jes n znam kaj bo iz tega!

METO: Znaš, de na Kureje ne bojo jemele dobrega pusta, kur ke mi, ke

žlume u mere eno sa na brigamo z kanone eno škoppe, ma z delat, de bomo lepše žlud, da na bojo naše vutroce trpele gladi!

VANIC: Ja, taku je blo še ud embot, d une valkire ribe, pojejo ene mije- ene, samo ko morjo!

METO: Ja, muj drage Vanić, ma denas lenja pensajo anka is sojo glavot! Anka ene mičene narode kur, ke smo mi, imjo derito za živet, eno ta derito ga terjajo. Samo poglej n naše bližnje Jugoslovane, ka ku so se uprle Rusije eno Amerike. Cejo živet pusteno pro vojake čelo se de- let sočializmo, eno imjo anka preit!

Eno ta ideja se šire pu usen vsele, ladje vidijo, de vojške nusjo dušle, ke samo unem valikam n škudo uneh mičene!

VANIC: Ti Meto šrajaš, kur ke an pre- sidentu! Ma vsanako šrajaš preu, zu, ke ledje ke deljo eno sa matrajo kur mi, ke živjo pusteno, je pansajo glih taku!

METO: Skorej, de smo se eno malo preveč podiskirale, ma ne! Pust bo te, eno je preu eno malo pučeku- let! Ben, Adijo Vanić, z Pust ga nas vido!

Čitajte in širite

»Istrski tednik«

Uredništvo in uprava Istrskega ted- nika v Kopru — Odgovorni ured- nik Srečko Vihar — Tiskalna tiskarna »Jadrana« v Kopru.